

OBSAH		Ivan Žucha, Tatiana Čaplová: „Nájsť sa“: skúsenosti pri psychoterapii 77
EDITORIAL	63	Karla Potůčková: Nic a lidské bytí 78
		Zbyněk Rozbořil: Ticho v psychoterapii? 78
AD		TEORIE PSYCHOTERAPIE
Václav Šnorek: Půjdu nám lékaři naproti? (ad D. Skorunka v čísle 1/2003)	64	Frank-M. Staemmler: Tady a ted' (Kritická analýza) 83
Štěpán Jůza: K čemu jsou dobré krize	65	
RECENZE		JINÝ POHLED
David Skorunka: Systemické pojetí léčby deprese	67	Michael Vančura: Psychospirituální krize (I) 93
Jan Vymětal: Nejnovější rogersovská příručka	68	Roman Hytych: Vztah slovo - skutečnost v souvislosti se změnou osoby 98
ZRnění Zdeňka Riegra	70	Martin Konečný, Beata Albrich: Strategická CIRKUS BOMBASTICO FOKUS terapie 103
DISKUSE		VIDĚNO OČIMA
Olga Kunertová: Komu patří psychoterapie?	72	Z. Vybírala... O filmu Idioti 107
ESEJE A GLOSY		Z DOPISŮ A E-MAILŮ, OZNÁMENÍ 110
Daniela Šiffelová: Cesta Prožívání (Co jsem se naučila o terapii)	74	POVÍDKA DARJI KOCÁBOVÉ 112

Uzávěrka 52. čísla byla 2. 6. 2003. Vychází čtvrtletně v nákladu 850 výtisků. Příspěvky přijímáme na disketách nebo jako přiložené e-mailové soubory (nejlépe v rtf formátu nebo ve Wordu). Šéfredaktor: doc. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD. Redakční rada: PhDr. Dana Dobrášová, MUDr. Vladislav Chvála, Mgr. Michal Mioviský, PhDr. Zdeněk Rieger, MUDr. David Skorunka, PhDr. Antonín Šimek. Objednávky přijímá redakce: Zbyněk Vybíral, Tomkova 139, 500 03 Hradec Králové, tel. 495 515 506, e-mail: zbynek.vybiral@iscali.cz, www.studovna.cz/konfrontace. Předplatné ročníku 2003: 276 Kč, při zaslání na Slovensko a jinde do zahraničí 392 Kč (v ceně je zahrnuto poštovné). Obálka Radoslav Pavlíček. Sazba, litografie a tisková příprava Nakladatelství ATD Hradec Králové, tel. +420 604 871 318, e-mail: atd.hk@seznam.cz. Vytiskly České Tiskárny, s.r.o., Ráby. ISSN 0862-8971

EDITORIAL

Tady a ted'

Jsem velmi rád, že v tomto čísle Konfrontací vychází kritická analýza jednoho psychoterapeutického kréda, někdy nadužívané výzvy k práci „tady a ted'“. Aniž odmítá potřebnost koncentrace na „tady a ted'“ při psychoterapeutické práci, velmi vzdělaně a v pravém slova smyslu kriticky odhaluje krok za krokem Frank-M. Staemmler souvislosti, které, troufám si tvrdit, si málokdo z nás kdy uvědomoval. V jednu chvíli se četba jeho kritické analýzy zdá již zatížena až nadbytečnými souvislostmi, ale vydržte! Pochopení toho, co autor v textu říká, je odměnou – a přijetí jeho stanoviska může být nesporně příspěvkem ke kvalitnější práci terapeutické: s minulostí v lidech, s jejich (několikavteřinovou) přítomností, s jejich již přítomnou budoucností. A také – a to v neposlední řadě – Staemmler přispívá k tomu, že přístup, k němuž se sám hlásí – gestalt terapie – získává v očích kriticky náročnějšího čtenáře na renomé. Ano: takto je třeba zkoumat klíčové pojmy našich teorií, takto je třeba prohledat opomíjené kouty našich škol. Kouty místností, ve kterých skončilo pohozeno tolik neověřených, tolik nerozkrytých konceptů, termínů – jež používáme, aniž mnohokrát víme, co říkáme a s čím to vlastně zacházíme. Jen člověk omezený a pohodlný není kritický. Jen hloupost a zabezděná spokojenost (nebo do uspořádané bedny uzavřená úzkost z nového?) se brání kritice. Zařadil jsem ten článek do čísla jako ukázkou brilantní kritiky. Snad každého, kdo si ji přečte, přesvědčí, že kritika – v takovémto podání – je potřebná, nikoliv ničivá a zavrhuje. A vlastně je to spíš konfrontace než kritika.

Jako páteř disciplíny se ve skutečně vědeckém přístupu pěstuje kritičnost. Zatímco je jí hojně ve filosofii (Kantovo kritické souzení,

Husserlova kritika poznání, Arendtovou podřízené kritické myšlení...), v psychologii a psychoterapii shledávám jen velmi málo ochoty ke kritickému zkoumání toho, co děláme, jak druhé lidi poznáváme, jak ostatně poznáváme také sami sebe. Jsem si jist, že tomuto trendu Konfrontace napomáhají (viz např. Růžičkova stať v číslech 4/2002 a 1/2003) a napomáhat hodlají i nadále.

Shodou okolností vyšla letos na jaře kniha Irvina D. Yaloma „Chvála psychoterapie“ (recenzi přineseme v příštím čísle). V knize je silný apel na princip psychoterapeutovy práce „tady a ted'“. (V jiném článku tohoto čísla R. Hytych připomíná Rogerse, který mocně ovlivnil Yaloma: „Jedinou realitou, kterou znám, je svět, jenž vnímám a prožívám v přítomném okamžiku.“) Yalom ukazuje na příkladech, jak účinné je tento princip používat, kolik toho zmůže, strání mu, strání mu jednoznačně – oproti líčením „tehdy a tam“. Podle Yaloma členové v psychoterapeutické skupině vždy ožívou, když se komunikace začne dotýkat procesu zde a nyní (oproti dlouhému vyprávění jednoho ze svých členů). Souhlasím. Souhlasím jak s kritickou analýzou tohoto terapeutického počínání, tak s jeho používáním. Že se to někomu může zdát podivné? Že by se radši dozvěděl, na čí stranu se přiklání? Ale copak nejzralejší není přijmout zdánlivá opozita (a zdánlivě se vylučující stanoviska) jako přirozenou součást pokročilého celku? Celku, který právě touto „dynamickou pole“, touto „kognitivní, i emoční disonancí a nesourodostí“ stává se úplným, zralým a plodným? – Řeknu to srozumitelněji: Staemmler a Yalom se nevylučují. Vůbec se nevylučují.

A do třetice princip „tady a ted'“: Jak je na tom nyní česká psychoterapie? V čísle se toho dotýkáme příspěvkem Olgy Kunertové – a jsme připraveni se tématu věnovat i příště. Pokud o tom napíšete...

Zbyněk Vybíral, v Hradci Králové – na přelomu měsíců května a června 2003